

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Маслової Тетяни Вячеславівни "Ефективність перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за разовими замовленнями", подану на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.22.01 – транспортні системи

Детальний аналіз дисертації Маслової Т.В. "Ефективність перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за разовими замовленнями" дозволяє сформулювати наступні узагальнені висновки щодо актуальності, ступеня обґрунтованості основних наукових положень, висновків, рекомендацій, достовірності, наукової новизни, практичного значення, а також загальної оцінки роботи.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

В сучасних умовах функціонування автомобільний транспорт нашої країни за часткою перевезень вантажів залишається серед лідерів як у внутрішньому, так і в міжнародному сполученні. Оскільки з організаційної точки зору внутрішні перевезення вантажів не викликають суттєвих складнощів у національних перевізників, на відміну від міжнародних перевезень, що включають свої особливості в залежності від напрямку їх виконання.

На сьогоднішній день існує багато факторів, що стримують зростання обсягів міжнародних вантажних перевезень до країн заходу, що в основному полягають у зростанні конкуренції на європейському ринку та високих технічних і екологічних вимогах до транспортних засобів. Виконання вантажних перевезень у східному напрямку є більш простішим, оскільки висуваються менші вимоги і обмеження до рухомого складу, транспортної документації та використання транспортних магістралей.

Процес соціально-економічних перетворень останніх років, що протікав паралельно, мав відповідний негативний вплив на співробітництво з країнами Митного союзу, що відобразилося і на транспортній галузі. Отже ситуація, що склалася, змусила автотранспортні підприємства здійснювати пошук шляхів та способів залучення нових клієнтів в зв'язку зі зменшенням замовників транспортних послуг та зростанням витрат підприємств. Особливо це стосується автотранспортних підприємств, що не мають довгострокових контрактів та виконують вантажні перевезення за разовими замовленнями.

Враховуючи вищевикладене, доцільним є визначення найбільш перспективних напрямків перевезень, адже доцільність доставки вантажу в один бік залежить від багатьох випадкових факторів, найбільш важко прогнозованими з яких, є умови отримання зворотного завантаження в пункті призначення. А тому питання розробки математичної моделі планування прибутку від разового міжнародного перевезення з урахуванням ймовірнісних елементів транспортного процесу робить обрану автором тему дисертаційної роботи актуальною.

Актуальність теми підтверджується і актами впровадження на підприємствах та організаціях.

Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації, ступінь їх обґрунтованості і достовірності

Наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані в дисертаційній роботі Маслової Т.В. достатньо обґрунтовані:

- використанням математичного моделювання на ПК з застосуванням пакетів прикладних програм;

- застосуванням сучасних методів досліджень, в тому числі гіпотетичного, декомпозиції, агрегування, теорії ймовірностей, математичної статистики та методу формалізації;

- використанням наукових положень отримання аналітичних виразів, що представляють закон розподілу питомого прибутку автотранспортних підприємств за оборотний рейс при виконанні разових міжнародних перевезень.

Достовірність одержаних результатів, що полягають у розробці моделі визначення доцільності виконання міжнародних перевезень з урахуванням випадковості перевізного процесу і специфіки роботи з разовими заявками та здатністю забезпечити національних перевізників ймовірнісною оцінкою прибутковості різних напрямів та маршрутів перевезень, а також ризиків від здійснення оборотного рейсу, не викликають сумніву.

Наведені в дисертаційній роботі теоретичні обґрунтування та експериментальні дослідження виконані коректно на високому науковому рівні. Достовірність результатів теоретичних та експериментальних досліджень підтверджена впровадженням пропонованих розробок на рівні підприємств м. Харкова, зокрема ТОВ "ДММ Плюс" та ФОП "Массалітіп С.О."

Висновки, які сформульовані в дисертаційній роботі, містять нові наукові положення підвищення ефективності функціонування систем перевезень вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні за разовими замовленнями.

Висновок 1 підтверджує можливість і необхідність розробки методики виділення напрямків міжнародних перевезень з точки зору їх ефективності та моделі з врахуванням випадкових характеристик транспортного процесу при визначенні його прибутковості. Висновок 2 відбиває теоретичне, а висновки 3-6 – експериментальне обґрунтування використання розробленої методики та моделі з врахуванням випадковості перевізного процесу і специфіки роботи з разовими заявками та здатності забезпечення національних перевізників ймовірнісною оцінкою прибутковості різних напрямів та маршрутів перевезень, а також ризиків від здійснення оборотного рейсу.

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що *вперше*:

- встановлені закономірності розподілу питомого прибутку автотранспортних підприємств за оборотний рейс при виконанні разових міжнародних перевезень вантажів, що, на відміну від відомих підходів, надає можливості оцінювати прибутковість маршрутів з урахуванням напрямів їх

прямування за межі держави;

- встановлені закономірності у відстані подачі автомобілів під зворотне завантаження з урахуванням напрямку подачі відносно пункту призначення, що, на відміну від відомих підходів, в залежності від дальності прямого рейсу дозволяє прогнозувати дальність зворотного рейсу до України.

Удосконалено підхід до транспортного районування територій, який, на відміну від відомих підходів, дозволяє виділити різні напрями перевезень у міжнародному сполученні в межах однієї держави призначення вантажу за рахунок формалізації питання призначення меж між потенційними транспортними зонами.

Отримало подальший розвиток застосування, як критерію ефективності виконання разових перевезень вантажів, питомого прибутку автотранспортних підприємств за оборотний рейс, що на відміну від відомих методів, використовується при міжнародних перевезеннях.

Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення роботи полягає в розробці методики виділення напрямів перевезень у міжнародному сполученні, що дозволяє визначити досить однорідні зони виконання транспортних перевезень, на основі яких здійснюється об'єктивна оцінка прибутковості виконання перевезення до них з урахуванням ймовірності отримання зворотного завантаження в межах транспортної зони призначення вантажу. Методику прийнято до впровадження на підприємствах ТОВ "ДММ Плюс" та ФОП "Массалітіп С.О." м. Харкова та використано при вдосконаленні роботи рухомого складу на міжнародних маршрутах.

Оцінка змісту, завершеності та оформлення дисертації

Дисертаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг основного тексту дисертаційної роботи становить 114 сторінок, і 4 сторінки, площа яких повністю зайнята рисунками та таблицями, 29 рисунків та 26 таблиць, 5 додатків на 32 сторінках, список використаних джерел складає 112 найменувань, розміщених на 10 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації, сформульовано мету і задачі роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження, наведено наукову новизну і розкрито теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

В першому розділі виконаний аналіз методів поділу територій на транспортні зони, в результаті якого було встановлено, що більшість з існуючих методів зонування територій призначені для міських транспортних систем та непридатні для застосування в сфері міжнародних перевезень. Тому потрібна розробка нової методики зонування, яка б враховувала особливості ринку міжнародних перевезень, цілі перевізного процесу та випадковий характер його складових, в т.ч. умов отримання зворотного завантаження в пункті призначення.

В другому розділі наведено теоретичні основи виділення напрямів перевезень у міжнародному сполученні, досліджено складові відповідного транспортного процесу та формалізовано критерій ефективності разового перевезення вантажу.

В третьому розділі обґрунтовано дані щодо міжнародних разових перевезень та виділено їх напрямки шляхом зонування регіонів виконання доставки, встановлено закономірності у значеннях випадкових часових та вартісних складових процесу перевезення вантажів, на основі чого отримано аналітичні вирази, що представляють закон розподілу величини питомого прибутку АТП за оборотний рейс.

В четвертому розділі наведені результати статистичної обробки експериментальних даних, аналізу закономірності у величині питомого прибутку перевізника за оборотний. Визначено адекватність розробленої математичної моделі визначення доцільності виконання міжнародних перевезень та її практичне застосування.

Загальні висновки по дисертації відповідають її змісту, конкретно і стисло висвітлюють основні наукові результати.

Загалом можна зазначити, що дисертація є закінченою науковою роботою, в якій отримані нові наукові результати, що мають теоретичну та практичну цінність.

Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертації опубліковані в 10 наукових працях, з яких 6 статей у фахових виданнях України, що входять до міжнародних наукометричних баз, 4 тези доповідей у збірниках матеріалів вітчизняних та міжнародних конференцій.

Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук. Зміст автореферату є ідентичним до змісту дисертації і достатньо повно відображає основні положення дослідження.

Дискусійні положення та зауваження щодо дисертаційного дослідження

Разом з тим, по дисертаційній роботі слід зробити наступні зауваження:

1. В першому розділі недостатньо уваги приділено аналізу існуючих питань підвищення ефективності міжнародних перевезень.

2. В рамках постановочної частини забагато уваги приділено аналізу методів побудови маршрутів перевезень дрібнопартійних вантажів, і не виділено, які методи можуть застосовуватися для міжнародних перевезень.

3. Назва підрозділу 1.3 має загальний характер та не носить конкретики.

4. На стор. 45 бажано було б навести структурно-логічну схему вирішення задачі дисертаційного дослідження, що частково ускладнює загальне уявлення про обрані напрями та методи досліджень в роботі.

5. З другого розділу дисертаційної роботи не зовсім зрозуміло, чому із запропонованих зон обрано лише три для подальших досліджень.

6. В третьому розділі не зовсім зрозумілим є напрямки проведення зонування території та виділення пріоритетності визначених зон.

7. У висновках по роботі бажано було б додати більше конкретики та уточнити формулювання.

Відповідність автореферату змісту дисертаційної роботи

Автореферат ідентичний за змістом положенням дисертаційної роботи та достатньо повно відображає основні наукові результати отримані здобувачем.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Маслової Тетяни Вячеславівни є актуальною і завершеною роботою, яка оформлена у відповідності до вимог МОН України, відповідає паспорту спеціальності 05.22.01 – транспортні системи, а також відповідає пунктам 9, 11-14 "Порядку присудження наукових ступенів", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор Маслова Тетяна Вячеславівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи.

Офіційний опонент,
доцент кафедри експлуатації та
ремонту машин Центральноукраїнського
національного технічного університету,
канд. техн. наук, доцент

Д.В. Голуб

Підпис доц. Голуба Д.В. засвідчую,
проректор з наукової роботи

О.М. Левченко

